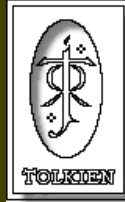

Archív časopisu Thorin

Plameny v krbu šlehají
pod střechou lůžka čekají;
nás ještě nohy nebolí,
kdo ví, co skrývá okolí:
snad strom anebo kameny,
jež máme poznat právě my.

List a tráva, strom a květ,
nehleď zpět! Nehleď zpět!
Kopec, rybník pod nebem,
dále jdem! Dále jdem!

THORIN 93/4

Thorin č.4/93

Úvodník

Poslední Thorin za rok 93 je o něco tenčí, neboť neobsahuje žádný rozsáhlý překlad, zato je o poznání pestřejší. Vešla se sem slíbená recenze a to dokonce ve dvojitým provedení - jedna pojednávající o knize čistě tolkienovké, druhá pak zabývající se volnějším žánrem fantasy. Můžeme také okusit něco z *Knih ztracených příběhů*, které by měly vyjít v letošním roce. Na věrné čtenáře čeká opět další lekce quenyjštiny, tentokrát s jazykovým bonbónkem. Se zvětšováním formátu asi zatím pospíchat nebudeme, spíš se necháme překvapit, jak velký pytel se roztrhne s příspěvky do časopisů v novém roce.

Obsah:

- [The Lost Road and other writings](#)
- [Útěk Noldoli](#)
- [Eldarské jazykolamy](#)
- [Základy Quenya \(8\)](#)
- [Základy Quenya \(9\)](#)
- [Dragonlance](#)
- [Staří přátelé se potkávají](#)

Thorin č.4/93

Na co se ještě můžeme těšit aneb *Ponoukání ke čtení pátého dílu Historie Středozemě* aneb *Anglická knihovna Společnosti je bohatá* aneb *Jak se z jedné minirecenze stala maxirecenze...*

The Lost Road

And Other Writings

Language and Legend before *The Lord of the Rings*

by J.R.R.Tolkien

edited by Christopher Tolkien

Na konci roku 1937 J.R.R.T. znechuceně odložil stranou právě velkolepě propracovaná vyprávění o mýtech a hrdinských legendách Valinoru a Středozemě a začal Pána prstenů. A právě o těchto opuštěných příbězích pojednává pátý díl Historie Středozemě, nazvaný Ztracená cesta.

V první části knihy je mnoho místa věnováno númenorejské otázce, především konečné katastrofě Země Daru. Je možno sledovat vývoj vyprávění od letmých náčrtků -

"Agaldor - vládce lidu, který žije na sev.-záp. okraji Západního Moře.

Poslední bitva Bohů. Lidé především s Morgothem. Po vítězství porada Bohů. Elfové posláni do Valinoru. [*škrtnuto*: Věřící lidé přebývají v Zemích.]

Mnoho lidí nevstupuje do Starých příběhů. Stále na zemi. Otcové lidí jsou dovedeni Ossēm a Aulēm na zemi v západním moři. Povstává Západní království. *Atalante*. [*připsáno na okraji*: Legendy jej tak jmenují až zpětně (původní název *Númar* nebo *Númenos*) *Atalantē* = Pád] Lidé skvělí námořníci, mužové velkých znalostí i moudrosti. Zkoumají od Tol-eressey až k Středozezi. Občasné působení mezi Divokými lidmi, Bezvěrci [? kazí je]. Někteří jsou pány na Východě. Bohové však nedovolují přístup do Valinoru - a ačkoli jsou velmi dlouhověcí, přesto jsou smrtelní. Roste nespokojenost s tímto faktem. Thu přichází oznámit přiblížení Morgotha, ten se však může objevit pouze jako duch, neboť byl vyobcován za Zdi Noci. Atalanté upadají; stavba kláštera Thu-Morgothovi..."

- přes podrobnější verze Pádu Númenoru (už s nezbytnými dodatky k dodatkům, těmito, abych tak řekla, "značkami plnohodnotné tolkienovštiny"), až k rozsáhlému příběhu s númenorejskou tematikou, Ztracené cestě. Tato povídka (?) je, pokud vím, neobyčejná až jedinečná svými úvodními kapitolami, které se odehrávají v naší (relativně ovšem) současnosti. Je to zkrátka Tolkienova troška do literárního pytle s cestováním v čase. I v ní se drží patrně nejznámější části dějin Númenoru - období, kdy Lidé začali nepokrytě toužit po Nedosažitelném. Toto "atlantidické" téma zřejmě Tolkiena neobyčejně zaujalo (mě a jistě nejen mě konečně taky), ale rozebírat proč tomu tak je, by byl nepochybně krok k Profesorem tolik nesnášeným analogiím a výkladům jeho příběhů, takže se toho zdržím. Místo toho si pojďme poslechnout rozhovor, který proběhl na Ostrově jednoho letního večera, ne dlouhý čas před tím, než zase jednou zvítězila touha po moci, tentokráte nad moudrostí a velikostí nejznamenitějších z Lidí...

"Elendil se procházel svou zahradou; nepozoroval však její krásu ve večerním světle. Cítil se znepokojen a jeho mysl nebyla obrácena k vnějším věcem. Nad ním v západu slunce zářil dům s bílou věží a zlatou střechou, ale on hleděl na stezku, kterou měl před sebou. Šel dolů ke břehu; vykoupat se v modrých tůňkách zátoky za zahradou, tak jak přikazoval v tuto hodinu jeho zvyk. A poohlížel se také po svém synu Herendilovi. Přišel čas, kdy si s ním musí promluvit.

Konečně stanul u rozsáhlého živého plotu *lavardy*, který ohrazoval nižší, západní část zahrady. Byl na něj stále příjemný pohled a jeho krásu neumenšil ani dlouhý čas, po který tam rostl. Uplynulo už sedm dvanáctek let nebo i víc od doby, kdy ho sám sázel, když upravoval zahradu před svým sňatkem; a blahořečil svému štěstí, neboť semena byla přinesena z Erresey daleko na Západě a už tehdy připlouvaly lodě odtud jen zřídka; nyní už nepřicházejí vůbec. Duch té požehnané země a jejich čestných obyvatel se však stále ještě odrážel ve stromech, které vyrostly z té setby: jejich dlouhé zelené listí bylo na spodní straně zlaté, a když jím pohyboval vánek, šumělo jakoby množstvím měkkých hlasů a třpytilo se podobno slunečním paprskům na vlnách. Květy byly světlé se žlutým odstínem, visely na větvích hustě jako sluneční sníh a jejich vůně naplňovala celou dolní zahradu - slabě, ale zřetelně. Námořníci dávných dnů říkali, že vůni *lavardy* je možno ucítit ve vzduchu dříve než je vidět Erresěa, a že přináší touhu po odpočinku a velké uspokojení. Viděl stromy v květu den za dnem, neboť si odpočívaly od kvetení jen zřídka kdy, ale nyní ho pohled náhle uchvátil; známou, ale přesto neobvyklou silou. Chvilí si připadal, jako by je nikdy před tím necítil: rozehnaly nepokoje jeho myslí, avšak byly matoucí, nepřinášely dobře známou spokojenost, ale nový neklid.

"Erresěa, Erresěa!" řekl. "Přál bych si být tam; nebýt určen k přebývání v Númenoru, na půl cesty mezi světy, a navíc v dnešních dnech zmatku!"

Prošel pod obloukem zářících listů a pomalu kráčel dolů k bílé pláži. Rozhlížel se po svém synovi, ale nemohl ho spatřit. Vykreslil si v mysli Herendilovo bílé tělo, silné a krásné na prahu dospělosti, rozrážející vodu nebo ležící na písku, který se třpytí ve slunci. Ale Herendil zde nebyl a pláž vypadala podivně prázdně.

Elendil se zastavil a pátral pohledem po zátoce i okolních skalách a jak se rozhlížel, spatřil svůj dům mezi stromy a květy nad svahem při pobřeží: bílý a zlatý, zářící ve slunci. Náhle strnul a upřeně se díval - dům tam stál jako věc skutečná, ale i přízračná, věc patřící do jiného času a příběhu, krásná k zamilování, avšak podivná, vzbuzující touhu, jako by byla částí tajemství, které zůstává skryto. Nemohl si nijak vysvětlit ten pocit. Povzdechl si: "Myslím, že je to tušení války, které mě přivádí k pohledům na obyčejné věci s takovým neklidem. Štít strachu leží mezi námi a Sluncem a všechny věci se zdají být už ztraceny. Takto viděny jsou podivně krásné. Nevím," přemítal, "Ach, Númenore! Doufám, že stromy budou rozkvétat na tvých pahorcích v letech, které přijdou, stejně jako teď, a že tvé věže zůstanou bílé pod Měsícem a žluté pod Sluncem. Přál bych si, aby to nebyla naděje, ale jistota - taková jistota, jakou jsme mivali před příchodem Stínu... Avšak - kde je Herendil? Musím ho vidět a musíme si spolu promluvit, jasněji, než jak jsme to činili doposud. Dříve, než bude pozdě. Čas se krátí."

"Herendile!" zavolal a jeho volání se ozývalo zátokou do měkkého zvuku přelévajících se vln. Zdálo se mu, že slyší jen svůj hlas a povšiml si, že zní silně a neobyčejně melodicky. "Herendile,“ zavolal znovu.

Konečně se ozvala odpověď: mladý hlas, přicházející z určité vzdálenosti jako zvon z hluboké jeskyně.

"Man-ie, atto, man-ie?"

Na krátou chvíli se Elendilovi zdála tato slova podivná: *'Man-ie, atto?* Co se děje, otče?' Pak pocit pomínul.

"Kdepak jsi?"

"Tady!"

"Nevidím tě!"

"Jsem nahoře, na zdi, dívám se na tebe!"

Elendil pohlédl vzhůru a potom hbitě vyšplhal po řádce kamenných stupňů v severní části zátoky. Dostal se na ploché prostranství, ležící na vrcholku skalnatého výběžku. To bylo místo, kde je možno ležet na slunci nebo sedět na kamenném sedátku se zády opřenými o útes a vidět záplavu popínavých rostlinek s girlandami bílých a modrých květů.

Mladík ležel natažen na kameni s bradou v dlaních. Pozoroval moře a neotočil hlavu, když jeho otec vylezl nahoru a posadil se na sedátko.

"O čem sníš, Herendile, že tvé uši neslyší?"

"Nesním, přemýšlím. Už nejsem dítě."

"Já vím, že nejsi," řekl Elendil. "A právé proto jsem si přál tě najít a promluvit si. Jsi v těchto dnech pryč a tak zřídka doma."

Shlédl dolů na bílé tělo před ním. Bylo krásné a jemu drahé. Herendil byl nahý; skákával totiž z vysoké skály, odvážně se potápěl a byl pyšný na to, co umí. Náhle se Elendilovi zazdalo, že mladík vyrostl snad přes noc.

"Jak jsi vyrostl!" řekl. "Vypadáš jako mocný muž a už brzy jím budeš!"

"Proč si ze mě děláš legraci?" řekl chlapec. "Dobře víš, že jsem tmavý a menší než moji vrstevníci. A to je mé trápení. Dosahují sotva po ramena Almáriel, jejíž vlasy jsou jako zářící zlato, a ona je mého věku a přítom děvče. Vím, že jsme z krve Králů, ale řeknu ti, že synové tvých přátel si ze mě dělají žerty a nazývají mne Terendul - nepatrný a temný; a říkají, že mám eresseanskou krev nebo že jsem Púlnoldo. A to v těchto dnech nebývá řečeno s láskou. Je jen krok od toho být zván Púl-Gnómem k nazvání Bohabojným a to je nebezpečné."

Elendil si povzdychl: "Pak pro tebe musí být také nebezpečné být synem toho, jehož jméno je Elendil, protože to odkazuje k Vandalilovi, Příteli Bohů, což byl tvůj děd."

Bylo ticho. Po chvíli Herendil znovu promluvil: "Od koho jsi říkal, že pochází náš Král, Tarkalion?"

"Od Eärendela Námořníka, syna Tuorova, který se ztratil v mořích."

"Proč Král nesmí činit to, co Eärendel, od kterého pochází? Říká se, že by ho měl následovat a dokončit jeho úkol."

"Co je tím míněno? Kam by ho měl následovat a co dokončit?"

"Však víš. Cožpak se Eärendel neplavil až na nejzazší Západ a nevstoupil do zemí, které jsou nám zapovězeny? Prý nezemřel, aspoň se to říká."

"Proč hned mluvíš o Smrti? On se pouze nevrátil. Opustil všechny, které miloval, dříve než vystoupil na ty břehy. Zachránil svůj rod tím, že ho ztratil."

"Ublížili mu Bohové?"

"Co o tom můžeme vědět, vždyť se nevrátil zpět. Jen jedno je jisté: nechtěl sloužit Melkorovi, ale porazit ho; osvobodit lid od něj, nikoliv od Pánů; získat pro nás tuto zemi a ne krajiny Pánů. Páni slyšeli jeho modlitbu a povstali proti Melkorovi. A země je nyní naše."

"Říká se, že ten příběh byl pozměněn Eresseany, kteří jsou otroky Pánů; ve skutečnosti byl Eärendel dobrodruh, který nám ukázal cestu, Páni ho vzali do zajetí a jeho práce zůstala nedokončena. Mělo by se pokračovat v tom, co je už dlouho nehotové."

"A to je co?"

"Sám to dobře víš - stanout v Zemích Západu a nenechat se odsud vypudit. Dobýt nové říše pro náš národ a snížit stísněnost tohoto lidnatého ostrova, kde je každá cesta vyšlapaná a každý strom i trávník spočítány. Být svobodnými a pány světa. Uniknout stínu jednotvárnosti a konečnosti. Mohli bychom učinit našeho Krále Pánem Západu: *Nuaran Númenóren*. Smrt k nám přichází zřídka a pomalu, ale přece přichází. Tato země je pouze klec, pozlacená, aby vypadala jako ráj."

"Ano, slyšel jsem ostatní také tak mluvit," řekl Elendil.

"Co však ty víš o ráji? Ale hledme, naše slova se zatoulala přesně k tomu, o čem jsem chtěl mluvit. Jsem však nešťastný, že tvoje názory jsou tohoto druhu, přestože jsem se obával, že by tomu tak mohlo být. Jsi můj jediný syn, mé drahé dítě, a měli bychom být zajedno ve všech věcech. Musíme se rozhodnout, ty, stejně jako já - neboť o svých narozeninách jsi dosáhl způsobilosti pro službu v armádě nebo u Krále. Musíme volit mezi Sauronem a Pány (nebo Tím Nejvyšším). Domnívám se, že víš, že ne všechna srdce v Númenoru jsou nakloněna Sauronovi?"

"Ano. Blázní jsou i v Númenoru." řekl Herendil tichým hlasem. "Ale proč hovoříš o takových věcech na tomto místě? Chceš na mě přivolat něco zlého?"

"Nepřivolávám nic zlého," odpověděl Elendil. "Tohle je ten klín mezi námi: volba mezi zly - první ovoce války. Ale podívej, Herendile. Náš dům je sídlem moudrosti a stráží učinnost; a byl proto dlouho vážen. Já jsem následoval svého otce, jak jsem jen mohl. Nebudeš následovat ty mne? Co ty víš o historii světa nebo Númenoru? Jsou ti sotva čtyři dvanáctky let a byl jsi malé dítě, když se objevil Sauron. Nechápeš, jaké byly časy před ním. Nemůžeš se rozhodnout v nevědomosti."

"Ale jiní, věku a znalostí vyšších než jsou moje nebo tvoje, už zvolili," řekl Herendil. "A říkají, že historie jim dává za pravdu, a že Sauron vrhl na dějiny nové světlo. Sauron zná historii, celou historii."

"Sauron ji zná, jistě, jenomže ji překrucuje. Sauron je lhář!", vzrůstající hněv donutil Elendila zvýšit hlas. Slova zazněla jako výzva.

"Ty jsi blázen!" řekl jeho syn, otočil konečně hlavu a pohlédl otcí do tváře. "Neříkej mi takové věci! Mohli by, mohli by..."

"Kdo? A CO by mohli udělat?" řekl Elendil, ale mrazivý strach vystupující z očí jeho syna se přenesl do jeho vlastního srdce.

"Neptej se! A nemluv tak nahlas!" Herendil se otočil a ležel s hlavou schovanou v dlaních. "Víš jak je to nebezpečné - pro nás všechny! Kdekoliv je, všude má Sauron uši. Obávám se žalářů. A mám tě rád, mám tě rád. *Atarinya tye-meláne*."

"*Atarinya tye-meláne*, můj otče, mám tě rád": slova zněla podivně, ale sladce a uchvátila Elendilovo srdce. "*A yonya inye tyeméla*: a já tebe také, můj synu, mám tě rád," řekl a každá hláska se mu zdála podivná, ale živá, jak ji vyslovoval. "Ale pojďme! Už je příliš pozdě na koupání. Slunce zachází. V zahradách Bohů je jasno, ale zde přichází soumrak a temnota; a temnota už není léčivá v této zemi. Pojďme domů. Musím s tebou dnes večer víc rozprávět - za zavřenými dveřmi, kde se možná budeš cítit bezpečněji." Pohlédl směrem k moři, které miloval, a zatoužil se do něj ponořit, jako by mohl smýt únavu a starosti. Ale noc už přicházela.

Slunce se dotklo hladiny a rychle se ztrácelo v moři. Nad vzdálenými vlnami bylo vidět záři, ale zmizela stejně rychle, jako se objevila. Od Západu náhle zadul mrazivý vítr a zčeřil pobřežní žluté vody. Nad ozářeným obzorem se objevily tmavé mraky; rozprostřely od severu k jihu svá mohutná křídla a zdálo se, že hrozí zemi.

Elendil se zatřásl: "Podívej, orlové Pánů Západu přicházejí do Númenoru s varováním." zamumlal.

"Co jsi to říkal?" zeptal se Herendil. "Není snad nařízeno, že titul Pána Západu patří Králi?"

"Je to nařízeno Králem, ale to ho ním neučiní." odpověděl Elendil. "Neměl jsem však v úmyslu hovořit nahlas o svých předtuchách. Pojďme!"

Jak stoupali zahradními cestičkami, světlo se rychle ztrácelo a plot plný květin zářil do soumraku. Stromy vytvářely sladké noční scénérie a u jezírka začal *lómelindë* svoji písničku.

Nad nimi se tyčil dům. Jeho bílé zdi se třpytily, jako by v nich bylo uvězněno měsíční světlo, ale žádný měsíc zatím nebylo vidět, jen rozptýlený studený svit beze stínu. Malé hvězdičky se blyštěly na obloze jako křehké sklo. Z horního okna přicházel hlas podobající se stříbru padajícímu v soumraku do jezírka, kolem něhož procházeli. Elendil znal ten hlas: patřil Fíriel, děvčeti jeho hospodáře, dceři Orontorově. Jeho srdce posmutnělo, neboť Fíriel prodlévala v jeho domě, protože Orontor odešel. Jedni říkali, že je na dlouhé výpravě, jiní, že upadl v nemilost u Krále. Elendil věděl, že ve skutečnosti odešel za posláním tam, odkud se patrně nevrátí nebo se navrátí příliš pozdě. A on miloval Orontora i dobrou Fíriel.

Nyní její hlas zpíval pomalou píseň v Eresseanském jazyce, avšak vytvořenou před dlouhou dobou lidmi. Slavík ztichl. Elendil se zastavil a poslouchal; a slova přicházela k němu, vzdálená a podivná stejně jako melodie a archaická řeč, zpívaná smutně o zapomenutém soumraku začátku lidské cesty světem.

*Ilu Ilúvatar en käre eldain a fírimoin
ar antaróta mánnar Valion; númessier.....*

Otec učinil svět pro elfy a smrtelníky

a dal ho do rukou Pánům, kteří jsou na Západě.

To zpívala Fíriel, až její hlas smutně dospěl k otázce, kterou tato píseň končí: *man táre antáva nin Ilúvatar, Ilúvatar, enyáre tar i tyel íre Anarinya qeluva?* Co mi dá Ilúvatar, Ó Ilúvatar, v tom dni za dny, až mé slunce zapadne?

"*E man antaváro?* Co nám skutečně dá?" řekl Elendil a zůstal stát v zasmušilém zamyšlení.

"Neměla by zpívat tu píseň u okna." řekl Herendil, přerušuje mlčení. "Nyní je zpívána jinak. Melko přichází zpět, říkají, a král nám dá Slunce navěky."

"Vím, co se mluví," odpověděl Elendil, "ale takové věci svému otci v jeho domě neříkej." Pokročil k temným dveřím domu a Herendil jen pokrčil rameny a následoval ho.

Tak tohle byla první kapitola númenorejské části Ztracené cesty. Ještě několik poznámek: v anglo-saské části příběhu tamější Elendil jménem Alboin (*samozřejmě - Alboin --> Aelfwine --> Elwin --> Elendil, přítel elfů*) nachází slova cizích jazyků typicky Tolkienovským způsobem - prostě se sama objevují ve vhodnou chvíli; myslím, že tady Profesor popisuje svoje vlastní zážitky s elfskými (a jinými středozemskými) jazyky. Tahle povídka by prostě skutečně stála za překlad - nemáte někdo čas a náladu?!?

Druhá část knihy se věnuje silmarillionským textům. Potěší například milovníky přesných čísel, neboť jsou zde obsaženy krátké letopisy Valinoru, opatřené datováním ve zvláštním letopočtu - V.Y., tj. ve Valinorských Rocích, které byly každý desetkrát delší než běžný dnešní rok na Ardě. Další část tvoří Anály Beleriandu, také s letopočty, tentokrát už ovšem ve Slunečních letech.

Následuje asi dvanáct stránek o Hudbě Ainur, vyprávění o jejím vzniku kompilací ze dvou původních textů; přidány jsou četné poznámky, které se neobjevily v Silmarillionu.

Rozsáhlejší je další část - The Lhammas, celým názvem "Lhammas: úvaha o jazycích, kterou sepsal Pengolod z Gondolinu v pozdních dnech Tol-eressey s užitím prací Rúmíla, mudrce z Tuny. Tuto úvahu spatřil Aelfwine, když přišel na Západ.", což je pojednání dlouhé nejen názvem, týkající se elfských jazyků. Opět jsou srovnávány asi tři verze. Údaje o rozdělení Eldar a jejich řeč jsou doplněny Tolkienovými obrázky stromů jednotlivých jazykových rodin a vztahů mezi nimi.

Poslední a nejobsáhlejší díl druhé části knihy je tak, jako v Silmarillionu samotném, Quenta Silmarillion. Obsahuje většinou alternativní texty na tato témata: O Valar. O Valinoru a Dvou Stromech. O příchodu elfů. O Thingolovi. O silmarilech a zatmění Valinoru. O útěku Noldor. O Slunci, Měsíci a ukrytí Valinoru. O lidech. O obléhání Angbandu. O Beleriandu a jeho říších. O lidech a trpaslících. O zkáze Beleriandu a pádu Fingolfinové. O čtvrté bitvě: Nírnaith Arnediad. O Túrinu Turamarthovi aneb Túrin Nešťastník.

Jak vidíte, názvy kapitol jsou povětšinou podobné, přesto je však možno získat mnoho zajímavých novinek, především díky rozsáhlým dodatkům.

Část třetí - Etymologie - se, jak už je patrné z názvu, zabývá opět jazyky. Asi šedesátistránková zpráva, nadepsaná v rukopise *Beleriandic and Noldorin names and words*: Etymologies přináší docela obsáhlé rozšíření silmarillionského slovníčku; nejsou zde však jen překlady jednotlivých slov, ale často jejich ekvivalenty v dalších elfských jazycích, poznámky o původu, některá příbuzná slova a podobně. Bližší představu vám možná poskytne úryvek z bohatých poznámek, kterými Etymologie opatřil (kdo jiný než) Christopher Tolkien:

"...Tou nejvíce překvapivou věcí je možná nedostatek jeho (*Profesorova*) zájmu o srozumitelné slovníky elfích jazyků. Nikdy už nevytvořil nic podobného kapesnímu slovníku Gnómštiny, o kterém je zmínka v dodatcích knihy Ztracených příběhů. Je možné, že takový podnik byl neustále odsouván na den, který by nikdy nepřišel - "až bude dosaženo dostatečné dokončenosti". Zatím však takový slovník přímo nepotřeboval. Není totiž pravda, že by "vymýšlel" svévolně nová slova a jména; v podstatě je odvozoval podle historických souvislostí, vycházel z kořenů slov a přidával předpony či přípony nebo kombinoval už hotové, rozhodoval se (on by řekl pátral) kdy se slovo v jazyce objevilo, kterými změnami prošlo a zkoumal možnosti formálního nebo sémantického ovlivnění jinými slovy během jeho historie. Takové slovo pro něj potom existovalo a on je znal; a jak se celý systém vyvíjel a rozšiřoval, možnosti slov a jmen byly větší a větší.

Práce, kterou se nejvíce přiblížil skutečně použitelnému pojednání o elfské slovní zásobě, není skutečný slovník v obvyklém slova smyslu; je to etymologický slovník vztahů mezi slovy: abecední seznam slovních kořenů, základů slov a jejich odvozenin. Tuto práci zde uvádím... ...Etymologie jsem se rozhodl začlenit do této knihy spíše jako příklad způsobu vývoje slovní zásoby elfských jazyků než jako první krok vysvětlování lingvistické historie; a také proto, že mohou sloužit jako průvodce po příbězích té doby..."

Etymologie jsou skutečným bonbónkem pro quenyofily (a vlastně i jiné -fily), přesto však nepřinášejí odpovědi na všechny otázky: například starý spor o to, co **skutečně** znamená "tolkien" zůstává stále nerozhodnut, patrně je však nutné vyloučit dosud nejpravděpodobnější domněnku, že tohle slovo vzniklo nějakou složeninou ("Tol" & "K(h)ien"), neboť takový, ani vzdáleně podobný kořen slova Etymologie neuvádějí. Nezbyvá nám tedy, než se na problém dívat jako na Tol- (k...?) -ien, čili ostrov s koncovkou (podle vzoru Lúthien ?), tedy Honza Ostrovník...

Dodatky celé knihy obsahují rodokmeny některých postav ze Silmarillionu, dále potom Seznam Jmen - kraťoučký soupis některých osob, míst a událostí s informacemi o jejich původu nebo významu a nakonec Druhou silmarillionskou mapu Beleriandu, která je ovšem jen o trošku lepší (někteří soudí, že i horší) než ta z našeho vydání. Úplný závěr patří, jak jistě sami odhadnete, neodmyslitelnému rejstříku.

Thorin č.4/93

Útěk Noldoli

J.R.R.Tolkien

The Book of Lost Tales, díl I

Bohové se přesto nevzdali naděje, ale mnohokrát se shromáždili pod zničeným kmenem Laurelinu a odtamtud vycházeli a znovu neúnavně prohledávali zemi Valinor a divoce si přáli pomstít se za rány, jež utrpěla jejich překrásná říše; a Eldar na jejich výzvu pomáhali v pronásledování, a hnali se nejen po rovině, ale plahočili se i vzhůru a dolů po svazích hor, neboť z Valinoru není úniku na Západ, kde se prostírají chladné vody Vnějších moří.

Mapa ústřední části Valinoru

Ale Fëanor stojící na prostranství před Inwého domem na vrcholku Kôru se nenechá umlčet a volá, ať se všichni Noldoli u něj shromáždí a vyslechnou ho, a mnoho tisíc jich přichází, aby naslouchali jeho slovům; nesou štíhlé pochodně, takže je místo naplněno zlověstně rudým světlem, jaké nikdy předtím neozářilo ony bílé stěny. Když se tam shromáždili a Fëanor vidí, že daleko nejvíce jich je z rodu Noldor, vyzývá je, aby nyní využili temnoty, zmatku a únavy Bohů a svrhli své jařmo - neboť tak pomateně nazýval pozehnané dny ve Valinoru - a káže jim, ať s sebou vezmou, co mohou nebo chtějí. "I kdybyste se všichni v srdci strachovali mne následovat, vězte, že já, Fëanor, sám půjdu do širého a tajemného světa hledat klenoty, jež mi patří, a snad mne tam potkají mnohá velká a podivuhodná dobrodružství, více hodná dítěte Ilúvatarova než služebníka Bohů."

Mapa ústřední části Valinoru

Tu zavládne veliký shon mezi všemi, kdo ho chtějí ihned následovat, a přestože moudrý Nolemě pozvedá hlas proti takové ukvapenosti, neposlouchají ho a vřava stále roste. Nolemě je znovu zapřísahá, ať alespoň vyšlou posla k Manwëmu, aby se řádně rozloučili a snad dostali na cestu i pozehnání a radu, Fëanor je však přesvědčuje, ať zavrhnou i tak uměřenou rozvážnost, neboť učinit, jak Nolemě radí, by prý vyvolalo jen odmítnutí, a Manwë by jim cestu zakázal a zabránil jim v ní. "Čím je nám nyní Valinor, když jeho světlo pohaslo?," říkají. "Daleko raději bychom si zvolili nespoutaný svět bez hranic." Poté se ozbrojí, jak nejlépe mohou - neboť v oněch dnech se Elfové ani Bozi přespříliš nezaobírali zbraněmi - a vzali si nashromážděné klenoty a zásobu oděvů; avšak všechny knihy svých nauk tam zanechali, a bylo toho věru málo, co by jejich moudří nedokázali sestavit podle paměti. A Nolemě viděl, že jeho rada nevizítěla, nechtěl se však odloučit od svého lidu, a šel s nimi a pomáhal jim se všemi přípravami. Potom sestoupili se svahu Kôru, osvětleného plameny pochodní, a tak spěchali podél zátoky po březích toho ramene Moře stínu, které tam zabíhalo, až na pahorcích našli přímořská obydlí Solosimpi.

Zabíjení rodných (*bitva na Kópas Alqualunten*)

Mapa ústřední části Valinoru

Většina toho lidu se s Bohy účastnila pronásledování, avšak mnozí byli shromážděni na písčinách před svými obydlími a vládla mezi nimi úzkost, ale nemálo se jich ještě činilo na kotvištích. Hlavní z nich nazývali Kópas; nebo úplněji Kópas Alqualunten, Přístav labutích lodí (1). A Labutí přístav se podobal zátoce klidných vod, jen směrem na východ a k mořím se skalní kruh, jenž ho obklopoval, poněkud snižoval, a tudy moře pronikalo dovnitř, takže se tam klenul mocný oblouk z pevného kamene. Ten byl tak obrovský, že kromě těch nejmocnějších tam mohly proplovat dvě lodi najednou, jedna ven a druhá dovnitř, a o skálu se přitom neodřely ani vrcholky stěžňů. Kvůli skalní stěně tam dopadalo jen málo světla stromů, a proto byl Přístav neustále osvětlen kruhem zlatých lamp, a byly tam také pestrobarevné lucerny, nesoucí znaky loďnic a přístavišť různých domů; obloukem však bylo možné vzdáleně zahlédnout bledé vody Moře stínu, slabě osvětlené září Stromů. Překrásný byl pohled na přístav v čase, kdy bílé trřpytivé flotily připlouvaly domů a zčerené vody tříštily odraženou září lamp do chvějivých světelek a sprádaly podivné obrazy z mnoha trřpytivých čar. Nyní však všechna plavidla kotvila nehnutě a po zániku stromů padl na celé místo truchlivý stín.

Mapa ústřední části Valinoru

Nikdo ze Solosimpi nechtěl naslouchat divokým slovům Noldoli, snad jen několik, které bylo možno spočítat na prstech dvou rukou; a tak se noldolský lid neradostně ubíral na sever podél břehů Eldamaru, až přišli k vrcholům útesu, jež shlížely na Labutí přístav, a kde Solosimpi v dávných dobách vysekali do skály točité schody, vedoucí dolů k přístavní hrázi. Dále na sever byla cesta velmi drsná a zlá, a Noldoli měli mezi sebou téměř tolik žen a dívek, kolik bylo mužů a chlapců (ačkoli mnoho zejména nejmladších dětí zanechali v Kôru a v Sirnúmenu a prolili pro to mnoho slz); a tak byli nyní na rozpacích, a v této krajní nouzi, téměř šílení žalem a v myslích zmateni, dopustili se zde činů, kterých později přehořce litovali, neboť jimi na všechen lid nadlouho těžce dolehla nemilost Bohů a dokonce i srdce Eldaliě se obrátila proti nim.

Mapa ústřední části Valinoru

Hle, Fëanor radí, že družina nemůže postupovat rychle na sever, nemá-li lodě; "...a ty si musíme vzít," řekl, "neboť pobřežní elfové je nevydají." I sešli dolů do přístavu a zamýšleli nasednout na lodě, jež tam kotvíly, avšak Solosimpi jim řekli 'ne', přesto však ještě nevzdorovali, neboť Gnómů (2) bylo velké množství; ale znovu tam povstala zloba mezi Eldar a Eldar. Tak Noldoli nalodili všechny své ženy a děti a mimo ně ještě velkou družinu mužů, odvážali lodě a mnoha vesly je poháněli k moři. Tu pobřežní lodmistři zahohleli v srdcích velikým hněvem, když viděli krádež lodí, jež vystavěli s uměním a dlouhou pílí, a byly mezi nimi i některé lodi, jež v dávných dobách vytvořili Bohové na Tol Eressëi, jak se vyprávělo, skvostné a kouzelné čluny, první, které kdy byly. Tak mezi nimi náhle povstal hlas: "Nikdy neopustí tito zloději přístav na našich lodích!" A všichni Solosimpi, kteří tam byli, rychle běželi na vrchol skalní stěny, k oblouku, jímž musela flotila proplout; stáli tam a volali na Gnómy, ať se vrátí, ale ti na ně nedbali a drželi se svého směru, a Solosimpi je ohrožovali kameny a napínali své elfí luky.

Mapa ústřední části Valinoru

To spatřili Gnómové, kteří se nemohli plavit na lodích a kteří měli pochodovat po březích, a domnívali se, že boj již propukl; a spěchali za Solosimpi, až na ně blízko brány Přístavu náhle udeřili, a krutě je zabíjeli nebo je házeli do moře; poprvé tak klesali Eldar pod zbraněmi svých rodných, a to byl hrůzný čin. Padl velký počet Solosimpi a také nemálo Gnómů, neboť museli tvrdě bojovat, aby se prosekali zpět z úzkých stezek na vrcholcích útesů, a mnoho pobřežního lidu uslyšelo bitevní vřavu a shromáždilo se jim v týlu.

Mapa ústřední části Valinoru

Posléze však přece přišel konec, a všechny lodi pronikly na širé moře, a Noldoli odpulli daleko; ale drobné lampy jsou rozbity a Přístav je temný a velmi tichý, až na slabý zvuk pláče. Tak vypadala všechna Melkorova díla na tomto světě.

Mapa ústřední části Valinoru

Příběh vypráví, že celý dlouhý věk Solosimpi plakali a Bozi prohledávali pláně Valinoru nebo sklíčeně seděli pod zničenými Stromy, a byl to věk ponurý, a v tom čase strádal lid Gnómů nejhoršími zly a pronásledovala jej všechna nelaskavost světa. Neboť někteří pochodovali nekonečně dlouho po pobřeží, až nechali Eldamar daleko za sebou, matný a zapomenutý, a čím dál na sever, tím se cesty stávali divočejší a neprůchodnější, lodi se však držely vedle nich blízko břehů a ti, kdo putovali po souši, je mohli často v příšeří nejasně zahlédnout, neboť v těch líných vodách pluly jen zvolna.

Mapa ústřední části Valinoru

Neznám celý příběh o té strastiplné cestě, a ani jsem ho neslyšel vyprávět, neboť by to byl smutný příběh, a třebaže si Gnómové pamatují mnoho věcí z oněch dnů jasněji, než mohu já, velmi neradi hovoří o smutných událostech toho času, a jen zřídka probudí své vzpomínky. Přesto jsem je slyšel říkat, že by nikdy nebyli podnikli strašlivou pouť přes Querkaringu, kdyby již tehdy byli poznali únavu, nemoci a mnoho slabosti, jež se potom staly jejich údělem, když přebývali daleko od Valinoru. V jejich žilách ještě kolovala pozehnaná potrava Bohů a sami byli zpola bohy, neměli však ještě žádně *límpě* (3), které by si vzali s sebou, neboť toho se elfům dostalo až dlouho poté, co se uskutečnil Pochod osvobození; a zlo světa, jenž Melkor otrávil svou přítomností, na ně brzy dolehlo.

Mapa ústřední části Valinoru

Mapa ústřední části Valinoru

- (Christopherova poznámka) Na okraji bylo napsáno Ielfethýp; to je staroanglický překlad elfského jména, které vytvořil Eriol ve svém vlastním jazyce. První část znamená "labuť" (*iel fetu*), druhá (pozdější *hithe* znamená "přístav, přístaviště".
- výraz "Gnómové" používal Tolkien původně pro Noldor (zde Nolodli). Tento název se objevuje ještě v prvních vydáních Hobita. Vycházel přitom ze dvou možných vzorů:
  - řecké *gnomis* = "myšlenka, inteligence"; odtud anglické gnome = "pořekadlo, aforismus"
  - gnome jako synonymum pro pygmaeus = "trpaslík". Tak výrazu používá Paracelsus; označoval jím bytosti, jejichž základním elementem je země.
- Jeden známý mě upozornil na zvukovou podobu výrazů *límpě* a *lembas*. Příbuznost sice nelze zcela zavrhovat, nicméně ve slovníku na konci knihy se *límpě* překládá jako "nápoj víl". Patří ke slovům odvozeným od quenyjského kořene *lipi*, podobně jako *lipte*- = "kapat", *liptě* = "kapka", *lipil* = "sklenička" (*pozn. překl.*)

Thorin č.4/93

Tento příspěvek je výtahem z dopisu, který jsme dostali od Jiřího Fialy. Je jedním z těch, kterým by nečinilo problémy domluvit se kdekoli v Beleriondu - alespoň tam, kde užívají elfích jazyků. Jak je vidět, myslí i na ty méně zběhlé a poskytl jim dvě milé větičky na procvičení ohebnosti jazyka. Kromě této "drobnosti" přislíbil také popisy ročních období a dokonce básničky v Quenya.

Eldarské jazykolamy

Musím se předem omluvit jak znalcům, tak vlastně i Panu Profesorovi za věcnou chybu: vždyť co by dělal Círdan na Tirionu, ale nechal jsem to tam, ať se to lépe (hůře) vyslovuje...

Círdan Tirionesse tíra: círë ciryar círar Calaciryanna nu Valacirca (vyslovte 3x nahlas)

Pro ty, kteří ještě nepojali Quenya za svou druhou rodnou řeč, je zde překlad: *Círdan na Tirionu pozoruje: Ostře plují lodě do Calaciryje pod Srpem Valar.*

I aiwë lissë linda lintulinda eldaron asr i lomelindi linti lindar lissi líri atarion

Překlad do češtiny zní: *Sladký pták zpívá rychlý zpěv elfů a rychlí slavíci zpívají sladké písně otců.*

```
Calivë auri Yéno vinya ´94
yassen iluve ná vanima!
Anor laurëa caluva lumenn´ omentielvo!
```

Luincarnë lotë alias Iaurthond
(Jiří Fiala)

Thorin č.4/93

Základy Quenya

Lekce 8: Genitiv podstatných jmen a zájmena nerozlišující osobu

[Předchozí lekce](#)   [Další lekce](#)

Genitiv podst.jmen: V **genitivu** je podst.jm., které blíže určuje jiné podst.jm.. Užívá se ho k vyjádření vlastnictví, souvislosti, vlastnosti, původu atd.. V angličtině lze genitiv vyjádřit dvěma způsoby, složeninou nebo pomocí vazby "of the", "from the": "The Lord of the Rings", "Lord of Moria", "Moria Lord", "Witch-king", "Celebrimbor of Eregion", "Celebrimbor from Eregion".

Anglický **přivlastňovací pád** je zvláštním druhem genitivu. I přivlastňovací pád má dva způsoby vyjádření, pomocí apostrofu + s nebo vazby "of the": "Varda's domes", "the domes of Varda".

V Quenya se genitiv vyjadřuje také dvěma způsoby, buď složeninou nebo přidáním genitivní pádové přípony. Quenya (stejně jako čeština - *pozn. překl.*) nedělá žádný rozdíl mezi přivlastňováním a ostatními druhy genitivu.

(*Pozn. překl.:* V češtině genitivu odpovídá 2. pád (na otázku koho? čeho?), a to buď bezpředložkový nebo s předložkou (např. z, od atd.), ale obvykle je možné ve stejné funkci použít i příd.jm.: "Pán Prstenů", "Pán Morie", "morijský Pán", "Černokněžný král", "Celebrimbor eregionský", "Celebrimbor z Eregionu", "Vardiny klenby", "klenby Vardy".)

Genitivní přípona je -o, v mn.č. -on, v hromadném mn.č. -lion, v duálu -to (Plotz).(V Etymologiích v Lost Road je genitivní přípona odlišná.)

skloň.	kmen	podst.jm.	gen.j.č.		
1	falma	"vlna"	falmo	"(z, od) vlny"	
	Valie	"ž.r. od Vala"	*Valio	"(z, od) Vali"	
	Noldo	"moudrý (elf)"	Noldo	"(z, od) moudrého (elfa)"	
	Ainu	"svatý"	*Aino	"(z, od) svatého"	
2	lótë	"květ"	lótëo	"(z, od) květu"	
	elen	"hvězda"	*eleno	"(z, od) hvězdy"	
skloň.	gen.mn.č.		gen. hromadného.mn.č.		gen. duálu
1	falmaron		falmalion (falMALion)		falmato
	*Valiéron (valiERon)		*Valiélion (valiELion)		*Valiétó (valiEto)
	Noldoron		*Noldolion (noldOLion)		*Noldoto
	*Ainuron		*Ainulion (aiNULion)		*Ainuto
2	lótion	lótelion (loTELion)		lóteto	
	elenion (elENion)	*elenelion (elenELion)		*eleneto (elENeto)	

Všimněte si, že v j.č. prvního skloňování a v mn.č. obou skloňování se genitivní přípona nepřidává přímo ke kmeni podst.jm.. Podst.jm. prvního skloňování zakončená na -a, -o a snad i na -u tuto samohlásku v j.č. před přidáním -o vypouštějí; podst. jm. zakončená na -ie možná před -o vypouštějí -ë (nemáme žádný příklad). U podst.jm. druhého skloňování, zakončených souhláskou nebo -ë, se v j.č. přidává -o přímo ke kmeni. Přípona genitivu mn.č. -on se přidává ke tvaru mn.č., tj. u podst.jm. prvního skloňování ke tvaru zakončenému na -r, u skloňování druhého ke tvaru na -i. Přípony genitivu hromadného mn.č. a duálu se připojují ke kmeni podst.jm.. (Přípona gen. hrom. mn.č. -lion je vlastně přípona hrom. mn.č. -li + -on; přípona gen. duálu je tvořena příponou duálu -t + -o.)

Přízvuk: Kdykoli koncovka prodlouží slovo o dvě slabiky, způsobí tím posun přízvuku, jako např. u výše uvedeného hrom. mn.č.. Někdy se to označuje čárkou nad přízvuknou samohláskou. (V Prvotní elfštině byla koncová samohláska dlouhá, ale v Quenya se zkrátila. Když koncovka způsobí, že se přízvuk přesune na tuto slabiku, samohláska se opět prodlouží a může být označena čárkou.Pravopis však není v této záležitosti jednotný.)

A vanimar, vanimálion nostari! "Ó krásní, rodiče krásných dětí!" (L 308)
(dosl. Ó krásní, krásných mnoha rodiče) vanima = "krásný"

Přidání koncovky způsobuje posun přízvuku také u podst.jm. zakončených na -ie. Protože krátká slabika -i- (v -ie) nemůže nikdy být přízvukná, nese přízvuk místo ní slabika následující (-e-). To se značí buď zdložením -e- (čárkou) nebo zdvojením následující souhlásky. Pravopis je opět nejjednotný.

*Valiéron (valiERon) "patřící Valiér, týkající se Valiér, od Valiér"
Altariello (alteriELO) "patřící Altariel, týkající se Altariel, od Altariel"
(R 58)

Pořádek slov: Genitiv stojí často, rozhodně však ne vždy, před podst.jm., které rozvíjí. (V angličtině se takto chová pouze přivlastňovací pád, "Varda's domes".) V Quenya se to týká *všech* genitivů.

(*Pozn. překl.:* V češtině 2.pád obvykle následuje za rozvíjeným podst.jm., ale příd.jm. zastávající funkci genitivu stojí nejčastěji před ním.)

Je-li však genitiv užít k vyjádření zdroje nebo původu, zvláště jedná-li se o charakteristiku, a ne o popis pohybu od (ze) zdroje, může stát za podst.jm. nebo slovním spojením, které rozvíjí. V poezii je možné změnit pořádek slov kdykoli. Někdy se vynechává člen i (člen určitý).

hisie untúpa Calaciryo míri "mlha kryje drahokamy z Calacirye" (I 489, č. př. I 354, R59)
(pozn. překl.: dosl. mlha kryje Calacirye-z drahokamy)

Vardo nu luini tellumar "pod blankytnými klenbami Vardy" (R 59)
(dosl. Vardy pod blankytnými klenbami)

Aiya Eärendil Elenion Ancalima! "Sláva Eärendilovi, nejjasnější z hvězd" (II 418, č. př. II 296, L 38)
(dosl. sláva Eärendilovi hvězd-z nejjasnějšímu - *přid.jm.* Ancalima *rozvíjí slovo* Eärendil)

An sí Varda...ortane máryat Oiolossëo ve fanyar "vždyť nyní Varda...pozvedla z Věčně bílé hory ruce jako oblaky"
(I 489, č. př. I 353-4, R 59)
(dosl. vždyť nyní Varda...pozvedla ruce-její-dvě Věčně-bílé-z jako oblaky)

Zájmena nerozlišující osobu: Ve funkci tázacího zájmena (kdo, co, který, jaký) se užívá man, jako zájmeno vztažné (který, jenž) slouží i.

Sí man i yulma nin enquantuva? "Kdo mi teď znovu naplní číši?" (I 489, č. př. I 353-4, R 59)
(pozn. překl.: dosl. Nyní kdo číši pro mě znovu naplní?)

...i Eru i or ilye mahalmar eä tennoio. "...Jeden, jenž je navěky nade všemi trůny." (UT 305, 317)
(pozn. překl.: dosl. ...Jeden, jenž nade všemi trůny je navěky.)

Doplňující slovník:

eär "moře"
ehtele "pramen, studánka, studnice"
ilmen "horní ovzduší, éthér (oblast nad vzduchem, kde se nacházejí hvězdy)
kemen "země" (země jako plochá rovina pod nebem) (S 360, č.př. S 309)
nár "oheň"
nuru "smrt"
olor "sen, vidění, představa" (UT 396 uvádí olos, mn.č. olozi, olori)
tano "řemeslník, výrobce, tvůrce"
vanima "sličný, krásný" (elf)
enquant- "znovu naplnit"
nain- "naříkat"
van- "odejít, odejet, uplynout, minout, zmizet" (R 59, LR 397)
ara "vedle, kromě, mimo"
thara "napříč, přes"

Etymologie: Prvotně elfské *z* se v Quenya změnilo na *r*. Z písmena, kterému se původně říkalo ázě, se stalo árě ("sluneční světlo"). Protože pro *r* existovalo i jiné písmeno (orě), užívalo se árě často pro dvojité **ss** (essë "jméno") (III 500, č. př. III 376). Došlo tak také ke změně olos (oloz), mn.č. olozí > olor, mn.č. olori.

Cvičení:

- Přeložte do Quenya: Jména Valar jsou: Manwë, Pán Horního ovzduší; Varda, Královna Hvězd; Ulmo, Pán Vod a Král Moře; Aulë, Tvůrce Trpaslíků, a Yavanna, Královna Země; Námo, Pán, Smrti a Vairë; Irmo, Pán Snů, a Estë; Nienna, jež naříká pro Lidi a Elfy; Oromë a Vána, Tulkas a Nessa.
- Přeložte do češtiny: Sí man i lírë linduva nu aldar? Ar man i yulma quantuva ara nár? An i vanimar vānar thar'eär. I lómelindë linduva i líre. I ehtelë enquantuva i yulma. An i vanimar ú-entuluvar.

Thorin č.4/93

Základy Quenya

Lekce 9: Místní pády: allativ, lokativ, ablativ

[Předchozí lekce](#) [Další lekce](#)

Místní pády vyjadřují pohyb směrem k podst.jm., umístění v (na, atd.) podst.jm. a pohyb od (pryč z) podst.jm.: kam, kde a odkud. V angličtině (a Sindarin) se tyto vztahy vyjadřují předložkami. Quenya užívá pádových koncovek. (V *Historii Středozemě* jsou užívány odlišné koncovky). (*Pozn. překl.:* Čeština vyjadřuje tyto vztahy předložkovými pády.)

Allativ: pohyb směrem k podst.jm.; kam. Překládá se "k", "směrem k", "na + 4.pád", "směrem na", "do". Přípona j.č. je -nna, mn.č. -nнар, hrom. mn.č. -linna(r) (koncové -r lze vynechat), duálu -nta (dopis Dicku Plotzovi). Začíná-li následující slovo samohláskou, může být koncové -a vynecháno (což se vyznačuje apostrofem).

kmen	podst.jm.	j.č.		mn.č.	
falma	"vlna"		falm <u>anna</u>	"směrem k vlně"	falm <u>annar</u>
lóte	"květ"		lót <u>enna</u>	"směrem ke květu"	lót <u>ennar</u>
hrom.	mn.č.	duál			
	falm <u>linna(r)</u>	falm <u>anta</u>			
	lót <u>linna(r)</u>	lót <u>enta</u>			

Lokativ: umístění (v prostoru nebo v čase); kde. Překládá se "v", "o" (s časovým významem), případně "na + 6.pád". Přípona j.č. je -ssë, mn.č. -ssen, hrom. mn.č. -lisse(n) (koncové -n lze vynechat), duálu -tse (Plotz).

falm <u>assë</u>	"ve (na) vlně"	falm <u>assen</u>	falm <u>lisse(n)</u>	falm <u>atsë</u>
lót <u>essë</u>	"v (na) květu"	lót <u>essen</u>	lót <u>elisse(n)</u>	lót <u>etsë</u>

Ablativ: pohyb od (z) podst.jm.; odkud. Překládá se "z", "od", "ven z", "pryč z", "pryč od". Přípona j.č. je -llo, mn.č. -llon, hrom. mn.č. -lillo(n) (koncové -n lze vynechat), duálu -lto (Plotz).

falm <u>allo</u>	"od (z) vlna"	falm <u>allon</u>	falm <u>lillo(n)</u>	falm <u>alto</u>
lót <u>ello</u>	"od (z) květu"	lót <u>ellon</u>	lót <u>elillo(n)</u>	lót <u>elto</u>

Podst. jm. končící souhláskou (druhé skloňování): V Quenya mohou být slova zakončena souhláskami -l, -n, -r, -s, -t. Není ve všech případech jasné, jak by se k takto zakončeným podst. jm. přidávala přípona začínající souhláskou. V básni "Poslední loď" (M 221-2) máme dva příklady, oba v mn.č., ve kterých se před pádovou příponou vkládá -i. (Ale: viz níže.) Podle toho lze předpokládat, že existuje "plný" tvar, který v mn.č. před pádovou příponou vkládá -i. Zda vkládá -i také v j.č., v hrom. mn.č. a v duálu, není známo. (V j.č. by se případně mohlo vkládat -e-.)

mindon "[vznosná] věž" (M 222):

*mindoninna mindoninnar *mindonilinnar *mindoninta
nebo *mindonenna nebo *mindonenta

Je jisté, že se také užívalo *stahování*, neboť v j.č. a v mn.č. na něj máme příklady. (Hrom. mn.č. asi vyžadovalo spojovací samohlásku.) Před příponou allativu, ablativu a snad i lokativu vypouštějí podst.jm. končící na -en souhlásku -n. Podst.jm. zakončená jinou samohláskou + -n vypouštějí -n před příponou allativu, možná i před příponami lokativu a ablativu (u těchto dvou pádů nemáme žádné příklady). S největší pravděpodobností by koncovou samohláskou vypouštěla i podst.jm. zakončená na -l před příponou ablativu a podst.jm. končící na -s by před příponou lokativu (nemáme žádné příklady). Podst. jm. zakončená na -r a -t by potřebovala spojovací samohlásku (opět nemáme příklady).

Elenna	"K Hvězdě" (S 327, č. př. S 224)	elen + <u>-nna</u>
Rómello	"z Východu" (R 59)	rómen + <u>-llo</u>
mindon <u>nar</u>	"na věže"	mindon + <u>-nnar</u>
*Formeno <u>ssë</u>	"ve Formenosu"	Formenos + <u>-ssë</u>

Přízvuk: Všechny tyto pádové koncovky obsahují dvě souhlásky, což posouvá přízvuk na slabiku, která jim předchází. Příklady: FALma, falMANnar, falmaLINnar, falMANta atd.

Příklady:

Ellen síla lúmenn' omentielvo "hvězda svítí na hodinu našeho setkání" (all.) (I 119, č. př. I 83)
(pozn.: V pozdějších vydáních Ballantine Books je omentielvo psáno chybně jako omentielmo.)

Et Eärello Endoreenna utúlien
"Z Velkého moře (abl.) přicházím do Středozemě (all.)" (III 303, č. př. III 216-7)
(pozn. překl.: dosl. Z Velkého moře do Sředozemě jsem přišel [a jsem tu]
- utúlien je tvar *předpřítomného času*)

...i hárar mahalmassen
"...ti, kdož sedí na trůnech" (lok.) (UT 305, 317); háar- "sedět na něčem"

Altariello nainië Lóriendessë
"nářeč Galadriel v Lórienu" (lok.) (R 58)

Man tiruva rákina kírya ondolissë morne...
"Kdo si všimne poškozené lodi na [mnoha] černých skalách..."
(pozn. překl.: lok.) (M 222)

Odlišný tvar, uvedený v básni "Poslední loď" (M 222): abl. mn.č. elenillor "z hvězd". Nejedná se o chybu, -r potvrdil Christopher Tolkien v dopise, který poslal časopisu

Užití pádových koncovek při tvoření podst.jm.: Koncovky allativu a lokativu j.č. lze použít k tvoření nových podst.jm.. Znamenají pak "směrem k" a "místo", "čas". Takto utvořená podst.jm. mohou přibírat další pádové koncovky! (Ablativní koncovka se nejspíš takto neužívá; zdá se, že Quenya dávala v tomto případě přednost vazbě s předponou *et* - viz níže.)

Elenna "K Hvězdě", země ležící *směrem k Hvězdě* (jméno Númenoru) (S 327, č. př. S 224)

falassë "pobřeží, čára příboje" (S 358, č. př. S 307)
(*dosl.* příboj-místo, tj. místo příboje)

kelussë "přival, voda prudce tryskající ze skalního pramene" (UT 426)
(*dosl.* prýštit-místo, tj. místo, kde tryská voda)

Lótesse Čas květu (III 483, č. př. III 361), měsíc květen

Doplňující slovník:

Al(a)táriel "Dívka korunovaná zářícím věncem" (Galadriel) (S 360, č. př. S 309)

maiwë "(mořský)racek"

nis(së), mn.č. **nissi** "žena"

Lóriende "Lórien" (R 59)

Aman "Požehnaný, prostý zla" (Blažená říše) (S 314, č. př. S 227)

tinwë "jiskra (hvězda)"

quellë "uvadání"(pozdní podzim)

colindo "nositel"

Yavanna "Dárkyně plodů"

eāre(n)- "moře" (ve složeninách)

Eārendil "Milovník Moře"

talt- "sesmeknout se, sklouznout,spadnout, prudce klesnout"

***Elwingë** *předpokládaný tvar jména Elwing* (Hvězdná tříšť) v Quenya

indis "manželka"

untúp- "krýt, přikrývat"(*dosl.* zastřešovat)

***kiryamo** (*ciryamo) "námořník"

Pozn.: Slovo *kiryamo* je doloženo v genitivu (*Indis i Kiryamo*, "Námořníková manželka" UT 8). Nominativ by mohl končit na *-a*, *-o* nebo *-u*; rozhodla jsem se pro *-o*, protože *-o* je také koncovkou mužského rodu.

Etymologie: Z *et* "z, ven z" pocházejí *et* + *kele* "odtékat" > *ehte* (*Quenya*), *eithel* (*Sindarin*) "pramen, studánka" (S 360, č. př. S 309); *et* + *sír* "odtékání" > *ethir* (*Sindarin*) "odtok,ústí, delta" (S 364, č. ppř. S 312); pravděpodobně *Ekkaia* (*archaické slovo*) "Vnější moře" (S 326, č. př. S 279).

Cvičení:

- Přeložte do Quenya: Labuť pluje po vodě, ptáčky zpívají na stromech. Za Uvadání padají listy ze stromů. Mnoho zlatých listů leží pod stromy. Yavanna dává plody z obou rukou.* Šedé mraky se stahují (*dosl.* shromažďují se). Vítr vane (*dosl.* přichází) z Východu. Nyní bude padat sníh.
  - Přeložte do češtiny: Lóme untúpa i falmalinnar. Eārendil círa ninque círyasse earena. I kiryamor kenar calima tinwe i tula i círyanna. I elen talta manello! I elen caita círyanna: Eārendil túva maiwe, elen-colindo. Sí nárye nisse, Elwinge, i Eārendilo indis, ar i elen ná i Silmaril. Earendil ar Elwinge círuva Amaninna.
- * Výraz "z obou rukou" je v klíči přeložen **ablativem**, vyjadřuje tedy **směr** dávání, tj. to, že plody **přicházejí od** Yavanny. V češtině bychom řekli spíše "**oběma rukama**". Pak bychom ale mluvili o tom, **čím** Yavanna plody dává, což by se v Quenya vyjádřilo **instrumentálem**, kterému v češtině odpovídá bezpředložkový 7.pád. (*pozn. překl.*)

Thorin č.4/93

Pokud jste někdy zavítali do knihkupectví s anglickými knihami a zamířili k poličce Fantasy, možná jste si všimli dlouhé řady knih, které měly na obalu nápis DRAGONLANCE. Dragonlance neboli Dračí kopí je rozsáhlý cyklus románů a povídek od různých fantasy autorů. Původně byl zamýšlen jako podklad pro hráče hry AD&D (něco jako Dračí doupe u nás), kromě tohoto účelu splňuje ale i předpoklady, které musí mít běžná příjemná čtivá fantasy.

První knihy o světě Krynn, kde se příběhy cyklu odehrávají, vyšel v roce 1984 v USA u nakladatelství TSR. Úvodní trilogie se jmenovala "Kroniky Dračího Kopí" a jednotlivé díly měly názvy: "Dračí podzimního soumraku", "Dračí zimní noci" a "Dračí jarního úsvitu". Autory byly Margareta Weisová a Tracy Hickman, kteří se velkou měrou také podíleli na vzniku her D&D a AD&D, přičemž obzvlášť u prvního dílu je poznat, že je přeepsaným dobrodružstvím. Tracy Hickman dělal Pána jeskyně a přestože byl základní příběh již daný, objevilo se při hře mnoho drobností, které knihu oživují a dodávají jejím postavám skutečné charaktery. Ti, kteří hrají AD&D, mají možnost si po nich toto dobrodružství zopakovat, neboť zanedlouho vyšel hrací modul "Dračí zoufalství" s podrobnostmi, jako jsou mapky či definice nestvůr, které mohou postavy potkat. Takovéto moduly ale vycházely i k dalším knihám. Po Kronikách následovaly "Legendy Dračího Kopí" a po nich "Příběhy". Tyto knihy - dohromady jich bylo devět, neboť každý název zahrnuje tři díly - vyšly do roku 1986 a po nich se objevilo ještě mnoho dalších, které obsahují příběhy z minulosti i budoucnosti světa Krynn, příběhy, ve kterých se rozhoduje o osudu národů i ty, které se zdají být vzhledem k historii jen okrajové.

Jednotlivé části Dragonlance ale neobsahují jen prózu. Denis Beauvais nakreslil před každou kapitolu výstižný černobílý obrázek a obal vyzdobil barevnou ilustrací, která dokáže čtenáře přilákat na první pohled. Každá kniha je také uvozena básní od Michaela Williamse. V prvním dílu to je konkrétně Dračí žalozpěv na začátku a Píseň o Humovi na konci.

Vztah tohoto cyklu k JRRT je zřejmý na první pohled. Autoři byli patrně jeho velkými obdivovateli a mnoho ze stylu i obsahu jeho děl se promítlo i zde. Každá kniha obsahuje mapu kontinentu Ansalon, kde se děj odehrává. Trpaslíci a elfové se téměř shodují s těmi, kteří se dají najít v Lórienu či v Ereboru a nová rasa, kendeři, jsou jen rozšířením toho, co my známe jako hobity. Mají oproti nim mnohem víc smyslu pro dobrodružství, ale jejich vzrůst, smysl pro humor a obratnost je velmi přibližují. I jméno kenderského zástupce v této knize - Střapatec Hřčinožka (Tasslehoff Burrfoot) - v nás vzbudí vzpomínky na dlouho očekávaný večírek. Jistá inspirace se dá rovněž poznat v elfí řeči a jména jako Qualinesti, Tanthalas, Gilthalas či výroky jako: "Quen talas uvenei" nebo "Sothu Nuinqua Tsalarioth" by měly znalci Sindarinu znít docela libozvučně.

Co se týče obsahu, je velice hutný a nabitý událostmi, při kterých se vaří krev v žilách. Přestože tušíme, že dobro nakonec zvítězí, je mnohdy nutno obětovat něco cenného a vyřešit zdánlivě neřešitelné situace. V krátkosti zde přiblížím první část první knihy, tedy "Draků podzimního soumraku".

Asi před 300 lety postihlo Krynn Kataklyzma, velká katastrofa, při které staří bohové opustili národy tohoto světa. Tvar pevniny se změnil a rozpoutali se zuřivé války mezi jednotlivými rasami. Nyní se bohové vracejí. Nejsou to však jen mocnosti dobré, ale i zlé, jako Královna Temnot se svými draky. Tak jako před dávnými lety se i tentokrát rozhodla dobýt Krynn a zničit vše dobré, co se na něm nachází. Tehdy se proti drakům postavil Huma s Dračím kopím, mocnou zbraní, a zničil je. Nyní se úkolu postavit se zlu musí zhostit družina složená z rytíře a barbara, válečníka a půlelfa, trpaslíka a kendera, mága s temnotou v duši i krásné barbarské princezny. Ta je předurčena k tomu, aby se stala kněžkou bohyně Mishakal a přinesla na svět opět umění uzdravování.

Po pětiletém rozdělení se družina setkává opět v Solace, klidné vesnici, kde domy jsou postaveny ve větvích obrovských stromů. Ke své nelibosti však zjišťují, že území kolem ovládají goblini a člen sekty, která se rozhodla najít nové bohy. V samotném Solace se setkávají s barbarským párem, který nese modrou kříšťálovou hůl se záračnou mocí uzdravování, jsou ale donuceni okamžitě prchnout přes jezero Crystalmir. Tam poprvé potkávají novou záhadnou rasu drakoniánů, humanoidů s křídly a ještěřímí rysy, jejichž těla se okamžitě po smrti mění v kámen. Zvláštní znamení, Bílý Jelen, kterého vidí jen rytíř ze starého Solamnijského řádu, je zavede k Pánu Lesa, jednorozci, který jim sdělí jejich úkol.

Musí se během dvou dnů dostat do zničeného města Xak Tsaroth a získat tam Disky Mishakal, důležitý náboženský předmět, jinak nebude nikoho, kdo by se postavil nebezpečí, blížícímu se ze severu. Část cesty je odnesou okřídlení pegasové, potom si ale cestu mezi bažinami a drakonianskými hordami musí probíjet sami. Když konečně dorazí do Xak Tsarothu, očekává je tam velký černý drak. Je to jejich první setkání s touto příšerou a v daný moment vypadá jako neporazitelná. Ve rozpadlém městě ale stojí chrám, kde se utvrdí jejich víra v návrat nových bohů.

Nyní musí sestoupit do podzemí, kam se Xak Tsaroth propadl při Kataklyzmatu. Celý komplex je ale chráněn nejen mnoha drakoniány, ale i již zmíněná saň - Khisanth. S čarodějou pomocí ale najdou společníci spojence, kanálové trpaslíky (gully dwarves), kteří jim ukáží tajný přístup k pokladu, kde se nacházejí i Disky, které hledají. Přesto se s drakem nevyhnou. Zlatý měsíc, dcera barbarského náčelníka, se obětuje, a zahyne společně s příšerou. Hrdinové, kteří splnili svůj úkol, se dostávají z hroučící se jeskyně, kterou zaplavuje nedaleké moře a na povrchu je čeká příjemné překvapení. Jaké, to zatím zůstane tajemstvím.

Thorin č.4/93

Staří přátelé se potkávají.

Nečekané vyrušení.

Flint Kovadlina se sesunul na mechem obrostlý balvan. Staré trpasličí kosti ho už nesly dost dlouho a nehodlaly v tom pokračovat bez protestů.

"Neměl jsem odejít," zamumlal Flint a podíval se do údolí pod sebou. Mluvil nahlas, přestože kolem nebyla žádná známka přítomnosti jiné živé bytosti. Za dlouhých roků osamělého putování se trpaslík naučil mluvit sám se sebou. Plácnul se oběma rukama do kolien. "A byl bych blázen, kdybych ještě někdy odešel!" oznámil vehementně.

Starý trpaslík, který celý den kráčel na studeném podzimním vzduchu, se na kameni, zahřátém odpoledním sluncem, cítil pohodlně. Flint odpočíval a nechával proudit teplo do svých kostí - teplo slunce a teplo svých myšlenek. Byl totiž doma.

Podíval se kolem sebe a jeho oči radostně spočinuly na známé krajině. Úbočí kopce pod ním tvořilo jednu stranu hlubokého horského údolí utopeného v podzimní kráse. Valleny v údolí planuly barvami tohoto ročního období, nádhernou červenou a zlatou přecházející do purpuru štítů Kharolisu za nimi. Azurové nebe bez poskvrny se odráželo mezi stromy ve vodách jezera Crystalmir. Úzké sloupy dýmu se kroutily kolem korun stromů jako jediné znamení přítomnosti Solace. Jemný, šířící se opar pokrýval údolí sladkou vůní domácích ohňů.

Jak Flint seděl a odpočíval, vytáhl z batohu špalík dřeva a lesklou dýku a jeho ruce se začaly bez jeho vědomí pohybovat. Od nepaměti měl jeho lid potřebu dávat tvar beztvarému podle libosti. On sám býval proslulý kovář, než před pár lety práce zanechal. Zarytí nožem do dřeva upoutalo jeho pozornost, a tak, zatímco se díval na kouř, stoupající ze skrytých komínů pod ním, jeho ruce zůstaly nečinné.

"Můj krb vyhasl," řekl Flint měkce. Otrásl se, rozzlobený na sebe za pocit sentimentality, a začal pomstychtivě dlabat do dřeva. Nahlas zamumlal: "Můj dům zůstal prázdný. Střechou asi teče a nábytek je zničený. Hloupé pátrání. Nejpitomější věc, kterou jsem kdy udělal. Po sto čtyřiceti osmi letech bych už na to měl přijít!"

"Nikdy na to nepřijdeš, trpaslíku," odpověděl mu vzdálený hlas. "Ani kdybys žil dvě stě čtyřicet osm let!"

Zatímco se rozhlížel po cestě, trpaslíkova ruka s chladnou jistotou upustila dřevo a pohnula se od dýky k rukojeti sekery. Hlas zněl povědomě. První povědomý hlas, který za dlouhou dobu slyšel. Ale nemohl přijít na to, odkud přichází.

Flint mžoural do zapadajícího slunce. Zdálo se mu, že zahlédl postavu muže krácejícího po stezce. Vstal a stáhl se do stínu vysoké borovice, aby viděl lépe. Mužova chůze se vyznačovala nenuceným půvabem - elfím půvabem, řekl by Flint; přesto mělo mužovo tělo šířku a pevné svaly člověka a chlupy na obličejí byly lidské s konečnou platností. Všechno, co trpaslík viděl z mužovy tváře pod zelenou kapuci, byla snědá kůže a rudohnědé vousy. Přes jedno rameno mu visel dlouhý luk a na levé straně se houpal meč. Byl oblečen v měkké kůži, pečlivě zpracované do složitého střihu, který milovali elfové. Žádný elf na světě Krynny by si ale nenechal narůst vousy ... Žádný elf, ale ...

"Tanisi?" řekl Flint váhavě, když se muž přiblížil.

"Správně," zarostlá tvář příchozího se roztáhla do širokého úsměvu. Rozpřáhl ruce a dřív, než ho trpaslík mohl zastavit, objal pevně Flinta a zvedl ho ze země. Trpaslík se na okamžik k příteli pevně přitiskl, potom si ale vzpomněl na svou důstojnost, odtáhl se a uvolnil z půlelfovy náruče.

"Nenaučil ses za těch pět let vůbec chovat," zabručel trpaslík. "Stále nemáš žádnou úctu k mému věku a mému postavení. Házet se mnou jako s pytlek brambor." Flint se podíval na cestu. "Doufám, že to neviděl nikdo, kdo nás zná."

"Pochybuj, že je moc těch, kteří by si nás pamatovali," řekl Tanis, zatímco jeho oči s potěšením studovaly podsaditého přítele. "Pro tebe a pro mě čas neubíhá jako pro lidi, starý trpaslíku. Pět let je dlouhá doba pro ně, pro nás ale jen pár chvil." Potom se usmál. "Nezměnil ses."

"To se nedá říct o ostatních." Flint si sedl zpátky na kámen a začal znovu vyřezávat. Zamračil se na Tanise: "Proč ty vousy? Už tak jsi byl dost škaredý."

Tanis se poškrábal na bradě. "Byl jsem v zemích, které nebyly přátelské k těm z elfí krve. Vousy - dar od lidského otce -" řekl s hořkou ironií v hlase, "udělaly hodně, abych skryl své dědictví."

Flint zabrblal. Věděl, že to není tak docela pravda. Ačkoliv si půlelf ošklibil zabíjení, Tanis nebyl z těch, kteří by se před bojem schovávali za vousy. Odletělo několik dřevěných třísek.

"Já byl v zemích, které nebyly přátelské k nikomu z žádné krve." Flint otočil dřevo v ruce a prohlédl si ho. "Ale teď jsme doma. Všechno je to za námi."

"Podle toho, co jsem slyšel, ne úplně," řekl Tanis a přetáhl si přes obličej zase svou kapuci, aby mu slunce nesvítlo do očí. "Hledači v Havenu určili muže jménem Hederick, aby vládl jako Hlavní Teokrat v Solace, a ten dělá z města hnízdo fanatismu toho jejich nového náboženství."

Tanis i trpaslík se otočili a shlédli do tichého údolí. Tam se začínala mihotat světla a mezi valleny se daly spatřit domy na stromech. Noční vzduch byl klidný, chladný a svěží, smíchaný s pachem spáleného dřeva z domácích ohňů. Dvakrát zaslechli slabý hlas matky volající dítě k večeři.

"Neslyšel jsme o žádném zlu v Solace," řekl klidně Flint.

"Náboženská perzekuce ... inkvizice ..." Tanisův hlas, vycházející z hloubi kapuce, zněl zlověstně. Byl hlubší, chmurnější, než jak si ho Flint pamatoval. Trpaslík se zamračil. Jeho přítel se za pět let změnil. A elfové se nikdy nemění! Ale vždyť Tanis byl jen půlelf - dítě násilí. Jeho matka byla znásilněna lidským válečníkem v jedné z mnoha válek,

které rozdělily rasy Krynnu v chaotických dobách po Kataklyzmatu.

"Inkvizice! Povidá se, že ta je jen pro ty, kteří se staví proti novému Hlavnímu Teokratovi," zafrkal Flint. "Nevěřím v bohy Hledačů - a nikdy jsem nevěřil - ale svou víru nebudu předvádět na ulici. Zůstaň zticha a nechaj tě na pokoji - to je moje heslo. Hledači v Havenu jsou ještě pořád moudří a ctnostní mužové. To jen v Solace je jedno shnilé jablko, které kazí celý sud. A mimochodem, našel's, co jsi hledal?"

"Nějaká znamení po starých, skutečných bozích?" zeptal se Tanis. "Anebo mír v duši? Hledal jsem oboje. Co z toho jsi měl na mysli?"

"No, počítám, že jedno jde dohromady s druhým," zahrčel Flint. Otočil kousek dřeva v rukou, stále nespokojen s jeho proporcemi. "Zůstaneme tu stát celou noc a budeme číchat kuchyňské ohně? Nebo sejdeme do města a dáme si nějakou večeři?"

"Pojďme," přitakal Tanis. Dvojice začala scházet společně. Vzhledem k Tanisovým dlouhým nohám byl trpaslík nucen zdvojnásobit rychlost svých kroků. I když to bylo již hodně let, co cestovali společně, Tanis nevědomky zpomalil chůzi a Flint svou stejně nevědomky zrychlil.

"Takže jsi nenašel nic?" naléhal Flint.

"Nic," odpověděl Tanis. "Jak jsme objevili už dávno, jediní klerikové a kněží na tomto světě slouží falešným bohům. Slyšel jsem příběhy o uzdravování, ale všechno to byly jen triky a magie. Náš přítel Raistlin mě našťástí naučil, na co se dívat -"

"Raistlin!" odfouknul si Flint. "Ten bledý, vychrtlý kouzelník. On sám je napůl šariatán. Pořád jen kňourá, fňuká a strká nos tam, kam nepatří. Kdyby na něj jeho bratr nedohlížel, někdo by udělal těm jeho kouzlům brzo konec."

Tanis byl rád, že vousy zakryly jeho úsměv. "Myslím, že ten mladík je lepší kouzelník, než jak ho hodnotíš," řekl. "A musíš uznat, že pracoval neúnavně a dlouho, aby pomohl lidem, kterých se tihle nepraví klerikové ujali - stejně jako já." vzdychl.

"Za což se ti patrně málokdo poděkoval," zamumlal trpaslík.

"Téměř nikdo," řekl Tanis. "Lidé chtějí v něco věřit - i když někde hluboko uvnitř vědí, že to není pravda. Ale co ty? Jaká byla cesta do tvé domoviny?"

Flint se se zamračenou tváří behal dál bez odpovědi. Konečně zamručel. "Nikdy jsem se na ni neměl vydat," a vzhledl k Tanisovi. Jeho oči - stěží viditelné za hustým, převislým, bílým obočím - dávaly půlelfovi najevo, že tento obrat v konverzaci není vítán. Tanis si toho pohledu všiml, ale položil svou otázku jinak.

"Co trpasličí klerikové? Příběhy, které jsme slyšeli?"

"Nepravdivé. Ti klerikové zmizeli před třemi sty lety v době Kataklyzmatu. Staří to povídají."

"Podobně jako u elfů," zadumaně řekl Tanis.

"Viděl jsem -"

"Psst!" Tanis zvedl varovně ruku.

Flint se prudce zastavil. "Co je?" zašeptal.

"Táhmle v tom hájku," naznačil Tanis pohybem hlavy.

Flint se zadíval směrem ke stromům a ihned sáhl po válečné sekeře, kterou měl upevněnou na zádech.

Rudé paprsky zapadajícího slunce se na krátký okamžik odrazily od kousku kovu blýskajícího se mezi stromy. Tanis ho zahlédl, ztratil a potom ho zahlédl znovu. V tu chvíli ale slunce zapadlo a nebe dostalo tmavě fialovou barvu. Noční stíny se začaly plížit mezi lesními stromy.

Flint se zadíval do šera. "Nic nevidím."

"Já ano," řekl Tanis. Stále se díval na místo, kde zahlédl záblesk. Jeho elfí zrak začal postupně rozeznávat teplou červenou záři, kterou vysílají všechny živé bytosti, jež je však zřetelná pouze elfům. "Kdo je tam?" zavolal Tanis.

Po několika dlouhých chvil mu byl jedinou odpovědí tajemný zvuk, při kterém běhal půlelfovi mráz po zádech. Byl to dutý, vrčivý zvuk, jenž začal hlubokými tóny, které se zvyšovaly, dokud nedosáhly intenzity nepřijemného pronikavého kvílení. Spolu s ním se k nim donesl i hlas.

"Elfí poutníku, obrať se zpět a zanech trpaslíka o samotě. Jsme nebohé duše těch, které Flint Kovadlina opustil pod hospodským stolem. Zemřeli jsme v boji?"

Duchův hlas se vznesl do nových výšek, stejně jako ječivý, kvilivý zvuk, jenž jej doprovázel.

"Ne! Zemřeli jsme hanbou, prokleti přízrakem vína, neboť jsme nesnesli vypít víc než trpaslík z kopců!"

Flintovy vousy se třásly hněvem a Tanis, vybuchující smíchy, musel držet trpaslíka za rameno, aby mu zabránil vrhnout se bezhlavě do křoví.

"K čertu s očima elfů!" ozval se najednou vesele nezemský hlas. "A k čertu s vousy trpaslíků!"

"Jako bych to nevěděl," zamručel Flint. "Střapatec Hrčinožka!"

V podrostu něco slabě zašelestilo a na cestě se objevila malá postavička. Byl to kender, z rasy, kterou mnozí na Krynnu považovali za stejně obtížnou jako komáry. Se svými krátkými kostmi kenderové málokdy přesáhli čtyři stopy výšky. Tento byl velký asi jako Flint, ale jeho drobné tělo a dětský výraz ve tváři vytvářely zdání, že je mnohem menší. Na sobě měl zářivě modré kalhoty, které prudce kontrastovaly s jeho kožešinovou vestou a jednoduchým, prostým pláštěm. Hnědé oči mu zářily uličnictvím a vtípem; jeho úsměv sahal od jednoho špičatého ucha k druhému. Sklonil hlavu v hluboké úkloně, takže dlouhý střípce hnědých vlasů - jeho radost i pýcha - mu spadl až přes nos. Narovnal se a rozesmál. Kovový záblesk, který zachytily Tanisovy rychlé oči, způsobila přezka na jednom z mnoha váčků, připevněných k jeho ramenům a hrudi.

Střap se na ně zašklebil a opřel o svou vrčákovou hůl. Byla to právě tato hůl, která vytvářela podivné zvuky. Tanis ji měl poznat okamžitě, protože už mnohokrát viděl, jak kender vylekal případné útočníky točením hole nad hlavou a vydáváním nadpřirozeného jekotu. vrčáková hůl byl kenderův vynález. Její spodní část byla zakončena měděnou špicí a ve vidlici nahoře byl umístěn kožený prak. Hůl byla vyrobena z jednoho kusu pevného vrbového dřeva. Přestože se jim všechny ostatní rasy na Krynnu vysmívaly, vrčák byl pro kendera víc než jen užitečná zbraň nebo nástroj - byl to symbol. "Nové cesty vyžadují vrčák," bylo oblíbené rčení mezi kendery. Po něm vždycky následovala další z jejich průpovědek: "Žádná cesta nikdy nezestárne."

Střapatec se najednou rozběhl dopředu s napřaženými rukama.

"Flinte!" Kender obejmul trpaslíka a sevřel ho v náruči. Rozpačitý Flint objetí váhavě opětoval, ale vzápětí rychle ustoupil zpět. Střapatec se zašklebil a vzhledl k půlelfovi.

"Kdo to je?" vydechl. "Tanis! S těmi vousy jsem tě skoro nepoznal!" napřáhl své krátké ruce.

"Ne, díky," řekl Tanis s úsměvem a rukou kenderovi naznačil, že se o jeho objetí nestojí. "Byl bych rád, kdyby váček s penězi zůstal u mne."

V trpaslíkových očích se náhle objevil vyděšený pohled a Flint si sáhl pod plášť. "Ty lumpe!" vykřikl a skočil po kenderovi, který musel před trpaslíkovým náparem uhnout na stranu. Oba dva se svalili na prašnou cestu.

Ozesmátý Tanis se snažil Flinta od kendera odtrhnout. Najednou přestal a pohotově se otočil. Příliš pozdě zaslechl ržání koně a cinkání stříbrných rolniček na postroji a uzdě. Půleř rychle uchopil jílec svého meče, výhody, které však mohl získat větší pozorností, už ale byly ztraceny.

Tanis tak nemohl dělat nic jiného než tiše klít a dívat se na postavu vyjíždějící ze stínu. Seděla na malém poníkovi s chlupatými nohama a skloněnou hlavou, který jako by se styděl za svého jezdce. Na jezdcově obličej visela zplihle šedá skvrnitá kůže a dvě růžová prasečí očka na ně vyhlížela zpod hledí vojenské přílby. Jeho tučné měkké tělo se dralo ven mezi jednotlivými kusy vyleštěné honosné zbroje.

Tanise zasáhl typický zápach, takže si s nechutí zacpal nos. "Hobgoblin!" zaregistroval jeho mozek. Spustil meč a kopl do Flinta, ve stejný moment ale už trpaslík hlasitě kýchl a sedl si na kendera.

"Kůň!" řekl Flint a znovu kýchl.

"Za tebou," odpověděl tiše Tanis.

Flint zaslechl v přítelově hlase varování a vyskočil na nohy. Střapatec ho rychle následoval.

Hobgoblin seděl obkročmo na poníkovi a pozoroval je s nadřazeným posměšným výrazem v obličejí. V jeho růžových očích se odrážely poslední zbytky slunečního světla.

"Tak se podívejte, hoši," prohlásil hobgoblin obecnou řečí se silným přízvukem, "s jakými blázný máme co do činění tady v Solace."

Ze stromů za ním se ozval skřípavý smích. Objevilo se pět goblinských strážců, oblečených do nevkusných uniforem, kteří se rozmístili po obou stranách velitelova koně.

"Tak ..." naklonil se hobgoblin na hřbetě poníka. Tanis fascinovaně sledoval, jak obrovské břicho obalilo celou hrušku sedla. "Já jsem Malopán Toede, velitel vojáků, kteří chrání Solace od nežádoucích elementů. Nemáte právo pohybovat se na území města po setmění. Jste zatčeni." Malopán Toede se sehnul k nejbližšímu goblinovi. "Jestli u nich najdete modrou křišťálovou hůl, doneste mi ji," řekl hrdelním goblinskou řečí. Tanis, Flint a Střapatec se na sebe tázavě podívali. Všichni uměli trochu goblinsky - Střap o něco víc než ostatní. Slyšeli správně? Modrá křišťálová hůl?

"Kdyby se bránili," přidal Malopán Toede, pro větší efekt znovu v obecné řeči, "zabte je." S tím bodnul ostruhami zvíře do slabin a odcválal po stezce směrem k městu.

"Goblini! V Solace! Ten nový Teokrat nám toho má hodně co říct!" odplivl si Flint. Natáhnul se a vytrhnul bitevní sekeru z pochvy na zádech. Nohama se zapřel pevně do země a chvíli se kýval dopředu a dozadu, dokud nebyl v dokonalé rovnováze. "Tak dobře," promluvil. "Jdeme na to."

"Radím vám, abyste odešli," řekl Tanis, přehodil si plášť přes jedno rameno a vytáhl meč. "Měli jsme dlouhou cestu. Máme hlad, jsme unavení a těšíme se na setkání s přáteli, které jsme dlouho neviděli. Rozhodně se nechystáme jít do vězení."

"Nebo se nechat zabít," přidal Střapatec. Nevytáhl žádnou zbraň, jen stál a díval se se zájmem na goblíny.

Trochu zaskočení goblíny se na sebe nervózně podívali. Jeden vrhl zlověstný pohled na cestu, kudy zmizel jejich velitel. Goblíny byli zvyklí na zastrašování formanů a rolníků cestujících do malého města - ne na výzvy dobře vyzbrojených a viditelně zkušených bojovníků. Ale jejich nenávisť k ostatním rasám Krynnu převážila a vytáhli svoje dlouhé, zahnuté meče.

Flint vykročil dopředu, ruce pevně sevřeny kolem topůrka sekery. "Je jen jediný tvor, kterého nesnáším víc než skřepaslíka." zamumlal. "A to je goblin!"

Goblin po Flintovi skočil se snahou srazit ho k zemi. Flint sekerou máchl se smrtící přesností a načasováním. Goblinova hlava se skutálela do prachu a tělo se svalilo na zem.

"Co děláte, vy slizové, v Solace?" zeptal se Tanis, když šikovně zachytil neobratnou ránu jiného goblína. Jejich meče se na sekundu zaklesly, potom Tanis goblína odhodil dozadu. "Pracujete pro Hlavního Teokrata?"

"Teokrata?" vyprskl goblin smíchy. Divoce zamával mečem a rozběhl se k Tanisovi. "Toho blázna? Náš Malopán dělá pro - uch!" Tvor se nabodl na Tanisův meč. Vykřikl a sesunul se k zemi.

"K čertu!" zaklel Tanis a podíval se zklamaně na goblína. "Pajdavý idiote! Nechtěl jsem tě zabít - jen zjistit, kdo tě najal."

"To zjistíš dřív, než ti bude milé!" zavrčel další goblin a zaútočil na vyrušeného půleřa. Tanis se rychle otočil a vyrazil mu zbraň. Kop do žaludku, a goblin se zlomil v pase.

Jiný goblin se vrhl na Flinta dřív, než měl trpaslík čas vzpamatovat se ze své smrtící rány. Nahnul se dozadu a pokusil znovu získat rovnováhu. vTehdy zazněl Střapatcův vysoký hlas. "Tahle verbež bude bojovat pro kohokoliv, Tanisi. Hoď jim jednou za čas kus psího masa a jsou navždy tvo- "

"Psí maso!" zařval goblin a odvrátil se vztekle od Flinta. "A co tak kendeří, ty nedochůdče!" Goblin se vrhl k jasně neozbrojenému kenderovi a červenými rukama se mu drápal po krku. Střap, aniž by jeho tvář ztratila nevinný dětský výraz, sáhl pod vlněnou vestu, vytáhl a hodil dýku - to vše jedním pohybem. Goblin se chytil za hrudník a s výkřikem upadl na zem. Ozval se zvuk prchajících nohou zbylého goblína. Boj skončil.

Tanis zasunul meč zpět do pochvy a zadíval se s nechutí na zapáchající těla; ten smrad mu připomínal shnilou rybu. Flint utřel černou gobliní krev z ostří své sekery. Střap se smutně díval na tělo goblína, kterého zabil. Upadl tvář dolů a dýku pohřbil pod sebou.

"Vytáhnou ti ji," nabídl Tanis a chystal se otočit mrtvé tělo.

"Ne," udělal Střap obličej. "Nemám zájem. Vždyť víš, že se už nikdy nezbavíš toho smradu."

Tanis přikývl. Flint si připevnil znovu sekeru do nosiče a všichni tři se vydali dál po cestě.

Světla Solace se zjasnila a tma prohloubila. Vůně kouře ve studené noci vyvolala myšlenky na jídlo, teplo a bezpečí. Společníci zrychlili krok. Dlouhou dobu nemluvili, neboť každý z nich slyšel v mysli ozvěnu Flintových slov: Goblíny. V Solace.

Konečně se nezdolný kender zachichotal.

"Kromě toho," řekl, "ta dýka byla Flintova!"